

UNIWERSYTET
WARSZAWSKI

STUDIUM
EUROPY WSCHODNIEJ
UNIWERSYTET WARSZAWSKI

BADANIA
SONDAŻOWE
2024

RAPORT

CUDZOZIEMCY ZE WSCHODU ABSOLWENCI POLSKICH UCZELNI NA KRAJOWYM RYNKU PRACY DOŚWIADCZENIE I POTENCJAŁ

03	WPROWADZENIE
04	KLUCZOWE WNIOSKI
06	CZĘŚĆ I – ZAGRANICZNI ABSOLWENCI NA POLSKIM RYNKU PRACY
06	METODOLOGIA
07	ABSOLWENCI – PORTRET RESPONDENTA
08	MOTYWY STUDIOWANIA W POLSCE
09	STUDIOWANIE W POLSCE
12	POBYT W POLSCE
13	PRACA W POLSCE
16	CZĘŚĆ II – DOŚWIADCZENIA POLSKICH PRACODAWCÓW
16	METODOLOGIA
17	POWODY ZATRUDNIANIA ZAGRANICZNYCH ABSOLWENTÓW
18	KANAŁY REKRUTACJI ZAGRANICZNYCH ABSOLWENTÓW
19	OCENA UMIEJĘTNOŚCI ZAGRANICZNYCH ABSOLWENTÓW
20	OCZEKIWANIA POLSKICH PRACODAWCÓW
22	OPINIE EKSPERTÓW
23	RAPORTY STUDIUM EUROPY WSCHODNIEJ UW I EWL (2018-2024)

Minister
Nauki

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Każdego roku mury naszych uczelni opuszczają młodzi ludzie z różnych regionów świata, bogaci w plany i marzenia, różnorodność doświadczeń i kultur. Ich wybór, by kształcić się w Polsce, stanowi nie tylko dowód na rosnące uznanie dla polskiego systemu edukacji, ale także szansę na budowanie mostów między krajami i gospodarkami. Mostów, które łączą różnorodne perspektywy, tworzą przestrzeń do wymiany myśli i idei oraz otwierają drzwi do wspólnych przedsięwzięć.

Jest mi niezmiernie miło polecić Państwa uwadze raport przygotowany na zlecenie Studium Europy Wschodniej UW, który zgłębia rolę cudzoziemskich absolwentów polskich uczelni na rodzimym rynku pracy. To rezultat wnikliwej analizy, w której głosy i opinie pracodawców odsłaniają obraz rzeczywistości, w jakiej zagraniczni absolwenci zajmują miejsca zarówno w zespołach biurowych, jak i na liniach produkcyjnych, wzbogacając nasze przedsiębiorstwa umiejętnościami i znajomością języków. To także świadectwo otwartości polskich firm, które coraz chętniej korzystają z potencjału wykształconych w Polsce specjalistów z różnych części globu.

Z przeprowadzonego badania wynika, że polscy pracodawcy szczególnie chętnie poszukują wśród zagranicznych absolwentów specjalistów z dziedziny informatyki, inżynierii oraz robotyki i automatyki. Rosnące zapotrzebowanie na ich umiejętności nie tylko odzwierciedla deficyty kadrowe polskiego rynku pracy,

JAN MALICKI, DR H.C.

DYREKTOR STUDIUM
EUROPY WSCHODNIEJ
UNIwersytetu Warszawskiego

zwłaszcza w obszarach wymagających zaawansowanych kompetencji technicznych, ale także podkreśla dynamiczny rozwój tych sektorów w Polsce. Dla absolwentów oznacza to szeroki wachlarz możliwości zawodowych oraz szansę na budowanie kariery w kraju, który aktywnie inwestuje w nowoczesne technologie i innowacje.

Serdecznie zapraszam Państwa do lektury i refleksji nad tym, jak obecność cudzoziemskich absolwentów polskich uczelni zmienia strukturę zatrudnienia w polskich przedsiębiorstwach, a w konsekwencji nasze społeczeństwo – czyniąc je bardziej różnorodnym, otwartym i gotowym na wyzwania współczesności. Co istotne, aż 83% absolwentów polskich uczelni, pochodzących spoza Unii Europejskiej, wyraża chęć pozostania w Polsce na stałe, co świadczy o atrakcyjności naszego kraju jako miejsca do życia, pracy i rozwoju zawodowego, ale też wskazuje na potrzebę dalszego rozwoju polityki wspierającej ich zatrudnianie i integrację na rynku pracy.

ANDRZEJ KORKUS

PREZES ZARZĄDU EWL GROUP
PREZES FUNDACJI EWL

Z przyjemnością prezentuję Państwu raport analizujący rolę cudzoziemców spoza Unii Europejskiej na rynku pracy w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem zagranicznych absolwentów polskich uczelni. Temat ten zyskuje na znaczeniu w obliczu dynamicznych przemian gospodarczych wpływających na współczesny rynek pracy oraz postępującej różnorodności w strukturach zatrudnienia w polskich przedsiębiorstwach. Z danych Polskiego Instytutu Ekonomicznego wynika, że ponad 25% polskich firm zatrudnia lub zatrudniało cudzoziemców.

Prezentowany raport został opracowany na podstawie wyników dwóch badań przeprowadzonych wspólnie przez Fundację EWL oraz Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego. W pierwszej części zaprezentowano wyniki badania sondażowego przeprowadzonego wśród 270 zagranicznych absolwentów polskich uczelni wyższych, którzy po ukończeniu studiów zdecydowali się na kontynuowanie swojej kariery w Polsce. Analiza obejmuje ich doświadczenia akademickie, rozwój zawodowy, plany na przyszłość oraz proces integracji z polskim rynkiem pracy.

Druga część raportu opiera się na wynikach ankiety przeprowadzonej wśród 200 dużych i średnich przedsiębiorstw w Polsce zatrudniających migrantów. Z badań wynika, że blisko dwie trzecie z tych firm zatrudnia również obcokrajowców posiadających polskie dyplomy. W ramach tego badania polscy pracodawcy podzielili się swoimi opiniami na temat współpracy z zagranicznymi absolwentami, ocenili ich kompetencje oraz wskazali, jaki wpływ mają międzynarodowe talenty na rozwój ich organizacji.

Niniejsze badanie wskazuje, że cudzoziemscy absolwenci polskich uczelni, pochodzący spoza Unii Europejskiej, znajdują zatrudnienie w większości branż, a ich kwalifikacje, znajomość innych kultur oraz biegłość w językach obcych stanowią wartość dodaną i rozwojową dla polskich firm. W naszej firmie rozwój rynków zagranicznych często powierzany jest obcokrajowcom, którzy ukończyli studia w Polsce. Ich unikalne kompetencje, wynikające ze zrozumienia odmiennych kultur oraz perspektywy zdobytej dzięki edukacji w Polsce, stanowią dla nas nieocenioną wartość. To właśnie oni często obejmują menadżerskie stanowiska w strukturach EWL Group, skutecznie łącząc międzynarodowe doświadczenie z lokalnym kontekstem. W ten sposób przyczyniają się zarówno do sukcesu naszej organizacji, jak i do wzmacniania wizerunku Polski jako kraju otwartego na talenty z całego świata.

93%

STUDIUJĄCYCH W POLSCE CUDZOZIEMCÓW Z KRAJÓW B. ZSRR UKOŃCZYŁO STACJONARNE STUDIA DZIENNE

Większość zagranicznych studentów z krajów b. ZSRR decyduje się na najbardziej wymagającą i angażującą formę studiów, co świadczy o ich wysokim zaangażowaniu w proces edukacyjny. Stacjonarne studia dzienne mogą również oznaczać większy dostęp do uczelnianych zasobów oraz trwałe relacje ze środowiskiem akademickim i lokalnym rynkiem pracy, a także sprzyja skuteczniejszej integracji cudzoziemców w Polsce.

29%

ZAGRANICZNYCH ABSOLWENTÓW ROZPOCZĘŁO STUDIA W POLSCE, PONIEWAŻ PLANOWAŁO PODJĄĆ PRACĘ W NASZYM KRAJU LUB INNYCH PAŃSTWACH UE

Blisko jedna trzecia zagranicznych studentów wybiera Polskę jako miejsce studiów z jasno określonym celem zawodowym, co podkreśla strategiczny charakter tej decyzji. Wynik ten świadczy o rosnącej roli polskiego systemu edukacji jako przepustki do kariery zawodowej nie tylko w Polsce, ale również na konkurencyjnym rynku pracy UE.

STUDIA EKONOMICZNO-BIZNESOWE

TO NAJPOPULARNIEJSZY KIERUNEK WŚRÓD STUDIUJĄCYCH W POLSCE OBCOKRAJOWCÓW ZE WSCHODU

Dominiacja kierunków ekonomiczno-biznesowych sugeruje, że studenci postrzegają te dziedziny jako kluczowe dla swojej przyszłej kariery zawodowej. Może to być związane z perspektywą wysokiego zapotrzebowania na specjalistów w tych branżach zarówno w Polsce, jak i na międzynarodowych rynkach pracy.

79%

RESPONDENTÓW POLECİŁOBY STUDIOWANIE W POLSCE SWOIM BLISKIM I ZNAJOMYM

Wysoki poziom rekomendacji wskazuje na ogólnie pozytywne doświadczenia edukacyjne i życiowe obcokrajowców w Polsce. Wynik sugeruje również, że polskie uczelnie skutecznie przyciągają studentów z zagranicy, oferując konkurencyjną jakość kształcenia, dobre warunki życia, a także możliwość rozwoju zawodowego.

97%

ABSOLWENTÓW ZE WSCHODU DEKLARUJE, ŻE OBECNIE SĄ ZATRUDNIENI W POLSCE

Tak wysoki wskaźnik zatrudnienia pokazuje, że polski rynek pracy skutecznie absorbuje zagranicznych absolwentów. Może to świadczyć o dużym zapotrzebowaniu na ich umiejętności i kwalifikacje oraz o dobrym dopasowaniu programów kształcenia do potrzeb rynku.

73%

RESPONDENTÓW DEKLARUJE, ŻE ICH OBECNA PRACA W POLSCE ODPOWIADA ZDOBYTYM KWALIFIKACJOM LUB JEST POWYŻEJ NICH

Deklaracje badanych świadczą o skuteczności polskiego systemu edukacji w przygotowywaniu absolwentów do pracy w zawodzie. Oznacza to, że zagraniczni absolwenci nie tylko znajdują zatrudnienie w Polsce, ale także mają możliwość pracy zgodnej z ich wykształceniem lub na wyższych stanowiskach. To pozytywna informacja dla pracodawców, którzy zyskują dostęp do dobrze wykwalifikowanych specjalistów.

83%

ABSOLWENTÓW POLSKICH UCZELNI WYŻSZYCH Z KRAJÓW B. ZSRR PLANUJE POZOSTAĆ W POLSCE NA STAŁE

Wynik ten podkreśla rolę Polski jako atrakcyjnego miejsca do życia i rozwoju zawodowego dla zagranicznych absolwentów. Chęć pozostania w naszym kraju na stałe może mieć pozytywne konsekwencje dla polskiego rynku pracy i gospodarki, przyczyniając się do łagodzenia problemów demograficznych i braków kadrowych.

64% POLSKICH DUŻYCH I ŚREDNICH FIRM ZATRUDNIA ZAGRANICZNYCH ABSOLWENTÓW Z POLSKIM DYPLOMEM

Wysoki odsetek firm zatrudniających zagranicznych absolwentów z polskim dyplomem wskazuje na znaczący potencjał tego segmentu rynku pracy. Fakt, że aż dwie trzecie dużych i średnich przedsiębiorstw korzysta z tej grupy specjalistów, podkreśla, że zagraniczni absolwenci są ważnym źródłem zasobów kadrowych dla polskich firm. Może to wynikać z ich wykształcenia dostosowanego do lokalnych standardów oraz znajomości języka i kultury polskiej.

73% POLSKICH PRACODAWCÓW POZYTYWNE OCENIA POZIOM PRZYGOTOWANIA ZAGRANICZNYCH ABSOLWENTÓW DO PRACY ZAWODOWEJ W NASZYM KRAJU

Pozytywne opinie większości pracodawców na temat przygotowania zawodowego zagranicznych absolwentów sugerują, że polskie uczelnie skutecznie przekazują im wiedzę i umiejętności praktyczne. Wysoka ocena kompetencji tej grupy może zwiększać ich konkurencyjność na rynku pracy i sprzyjać dalszemu zatrudnianiu obcokrajowców w Polsce.

INFORMATYKA I TECHNOLOGIE INFORMACYJNE

TO NAJBARDZIEJ POSZUKIWANA PRZEZ POLSKICH PRZEDSIĘBIORCÓW SPECJALIZACJA WŚRÓD ABSOLWENTÓW ZE WSCHODU

Duże zapotrzebowanie na absolwentów z IT i technologii informacyjnych odzwierciedla globalne trendy oraz niedobór wykwalifikowanej kadry w tych sektorach. Absolwenci ze Wschodu mogą zapełnić tę lukę, wnosząc specjalistyczne umiejętności i świeże spojrzenie na rozwój technologii w Polsce.

49% DUŻYCH I ŚREDNICH FIRM W POLSCE CHCIAŁOBY, ABY POLSKIE UCZELNIE DOSTOSOWYWAŁY PROGRAMY NAUCZANIA DO WYMOGÓW RYNKU PRACY

Blisko połowa badanych firm oczekuje zmian w programach nauczania, podkreślając potrzebę lepszej współpracy między sektorem edukacji a biznesem. Dostosowanie programów do realnych wymagań rynku mogłoby zwiększyć zatrudnienie absolwentów oraz poprawić efektywność procesów rekrutacyjnych.

75% POLSKICH PRZEDSIĘBIORCÓW POZYTYWNE OCENIA DOŚWIADCZENIA WŁASNEJ FIRMY W ZATRUDNIANIU ZAGRANICZNYCH ABSOLWENTÓW Z POLSKIM DYPLOMEM

Przewaga pozytywnych doświadczeń w zatrudnianiu zagranicznych absolwentów z polskim dyplomem wskazuje, że nie tylko spełniają oni oczekiwania pracodawców, ale również wnoszą realną wartość do polskich przedsiębiorstw. To z kolei buduje zaufanie do ich kompetencji oraz zachęca inne firmy do rozważenia podobnych praktyk rekrutacyjnych.

60% FIRM PLANUJE ZWIĘKSZENIE LICZBY ZATRUDNIONYCH CUDZOZIEMCÓW SPOZA UE – ABSOLWENTÓW POLSKICH UCZELNI W 2025 ROKU

Wysokie zainteresowanie firm w Polsce dalszym zatrudnianiem cudzoziemców z polskimi dyplomami wskazuje na potrzebę opracowania strategii wspierającej ich pozostawanie w naszym kraju. Zwiększenie zatrudnienia absolwentów spoza UE może przyczynić się do wzrostu innowacyjności firm, umożliwiając im lepsze dostosowanie się do dynamicznych zmian w globalnej gospodarce i zwiększenie konkurencyjności na rynkach zagranicznych.

CZĘŚĆ I

ZAGRANICZNI ABSOLWENCI NA POLSKIM RYNKU PRACY

METODOLOGIA

Badanie zostało przeprowadzone z obcokrajowcami z krajów dawnego ZSRR (z wyłączeniem krajów bałtyckich), którzy ukończyli studia wyższe w Polsce i obecnie przebywają w granicach kraju.

Badanie zostało przeprowadzone hybrydowo – za pomocą wywiadów bezpośrednich F2F (50%) oraz ankiet online (50%). W badaniu użyto trzech wersji językowych kwestionariusza: polską, ukraińską oraz rosyjską.

Rekrutacja do badania została przeprowadzona w oparciu o dwa źródła danych: panel obcokrajowców w Polsce agencji badawczej PAULAT oraz bazę danych EWL. Rekrutacja do wywiadów bezpośrednich F2F została przeprowadzona metodą „kuli śnieżnej” przez ankierów PAULAT. Metoda „kuli śnieżnej” to rodzaj nielosowego doboru próby polegający

na tym, iż grupa respondentów (z panelu obcokrajowców w Polsce) polecała ankierom inne osoby, spełniające kryteria uczestnictwa w badaniu.

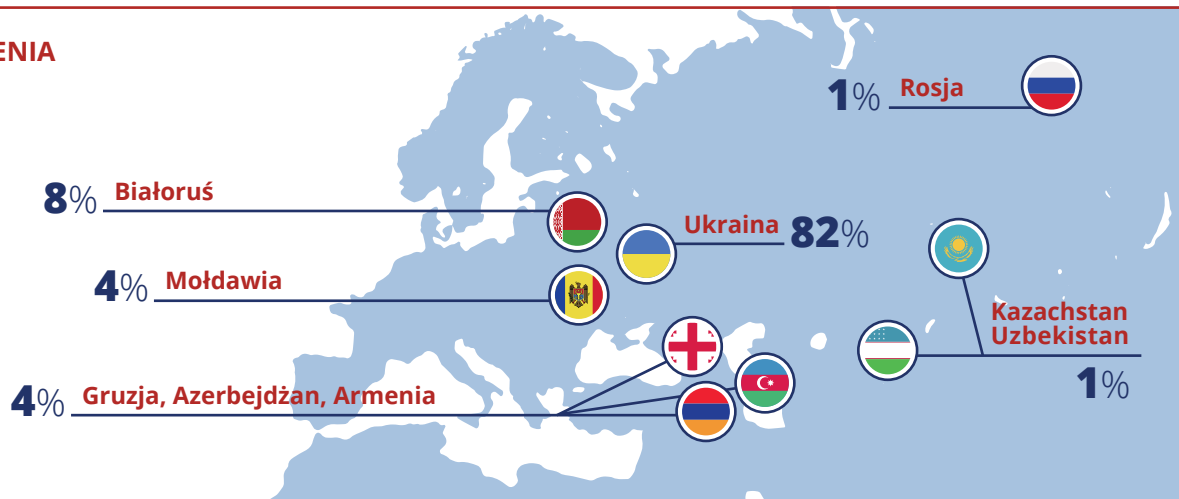
Badanie zostało przeprowadzone w dniach 25 listopada - 4 grudnia 2024 roku. Badanie miało charakter ogólnopolski. Respondenci, biorący udział w badaniu mieszkają w różnych miejscowościach w Polsce, m.in. w Warszawie, Krakowie, Katowicach, Poznaniu, Wrocławiu, Łodzi, Gdańsku, Włocławku, Brzesku, Częstochowie.

Badanie zostało zrealizowane na próbie kwoto-celowej liczącej N=270 cudzoziemców z krajów byłego ZSRR (z wyłączeniem krajów bałtyckich), mieszkających w Polsce absolwentów polskich uczelni wyższych.

ABSOLWENCI – PORTRET RESPONDENTA

KRAJ POCHODZENIA

N = 270

Wśród zagranicznych absolwentów polskich uczelni, którzy pochodzą z krajów byłego ZSRR (z wyłączeniem krajów bałtyckich), zdecydowanie przeważały osoby urodzone w Ukrainie, stanowiąc 82% badanych. Na drugim miejscu, ale ze znacznie mniejszym udziałem (8%) znaleźli się absolwenci pochodzący z Białorusi. Za nimi, z udziałem 4%, uplasowali się obywatele Mołdawii. Taki sam udział, ale już łącznie, zanotowali obywatele trzech państw Kaukazu Południowego. Rosjan, Kazachów i Uzbeków łącznie, było już tylko 2%. Wyraźna przewaga obywateli Ukrainy

jest niewątpliwie pochodną liczby mieszkańców tego kraju, a dodatkowo utrzymującą się od 10 lat obecnością dużej liczby obywateli Ukrainy na polskim rynku pracy, co jest efektem rosyjskiej agresji i problemów gospodarczych w tym kraju. Zaskakiwać może względnie wysoki udział Mołdawian, gdy porównamy to z liczbą ludności tego kraju. Przyczyną może być trudna sytuacja gospodarcza w ojczyźnie oraz fakt, że już około 40% Mołdawian ma obywatelstwo Rumunii, państwa należącego do UE, co może ułatwiać podejmowanie studiów w Polsce.

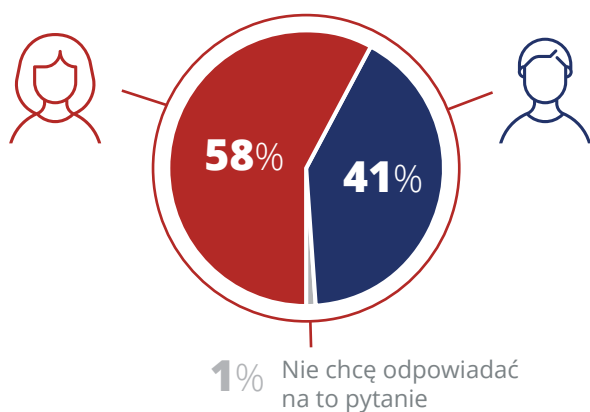
WIEK

N = 270

PŁEĆ

N = 270

Większość przebadanych absolwentów (62%) była w wieku poniżej 35 lat, a więc były to osoby stosunkowo młode. Nie jest to zaskakujące, biorąc pod uwagę, że zainteresowanie studiami w Polsce wśród obcokrajowców nasiliło się dopiero niedawno, a ich liczba wciąż rośnie. Łatwiej też zapewne było dotrzeć do osób, które niedawno ukończyły uczelnię w Polsce, a więc tych najmłodszych. Oba wspomniane uwarunkowania przyczyniły się niewątpliwie do tego, że tylko 4% przebadanych osób było w wieku powyżej 45 lat.

Prawie 60% przebadanych absolwentów stanowiły kobiety. Liczba ta nawiązuje do sytuacji obserwowanej w ostatnich latach w Ukrainie, skąd pochodziło najczęściej ankietowanych osób. Podobnie wygląda również sytuacja w Polsce. W obu krajach w ostatnich latach przewaga kobiet wśród absolwentów wyższych uczelni występowała w podobnych proporcjach, co wiąże się niewątpliwie z rosnącą aktywizacją zawodową kobiet oraz tradycją szybszej aktywizacji zawodowej mężczyzn, co zniechęca ich do podejmowania studiów.

MOTYWY STUDIOWANIA W POLSCE

CO MIAŁO NAJWIĘKSZY WPŁYW NA PANA/PANI DECYZJĘ O PODJĘCIU STUDIÓW W POLSCE?

N = 270

MOŻLIWOŚĆ WIELU ODPOWIEDZI

Motywy podejmowania studiów w Polsce są wśród badanej grupy bardzo zróżnicowane. Nie ma czynnika, który wyraźnie dominowałby nad innymi. Najwięcej wskazań miała chęć znalezienia przyszłej pracy w Polsce lub innym kraju UE (29%). W dalszej kolejności oddziaływała renoma wybranego kierunku (25%) oraz znajomość języka polskiego (20%). Istotne znaczenie miały również rekomendacje ze strony znajomych (19%) oraz wcześniejsze kontakty z Polską (18%). Do liczących się motywacji zaliczyć można też posiadania przyjaciół i znajomych w Polsce (16%), względnie niskie koszty nauki w Polsce (16%), sytuację życiową (16%),

zainteresowanie polską kulturą (12%), przekonanie o wysokim poziomie nauki w Polsce (11%) oraz wcześniejsze studia w Polsce na innym kierunku (9%). Inne motywy, w tym polityczne, naukowe czy związane z polskim pochodzeniem lub wcześniejszą pracą w Polsce nie miały istotnego znaczenia. Pokazuje to, że przyszli absolwenci polskich uczelni przyjeżdżali do Polski widząc tu szansę na lepsze życie i wyższej jakości wykształcenie niż w swojej ojczyźnie. Wielu już wcześniej uczyło się języka polskiego, interesowało się polską kulturą oraz posiadało przyjaciół i znajomych w Polsce, którzy rekomendowali im przyjazd na studia do naszego kraju.

W JAKI SPOSÓB ZNALAZŁ PAN/PANI INFORMACJE O MOŻLIWOŚCI PODJĘCIA STUDIÓW W POLSCE?

N = 270

MOŻLIWOŚĆ WIELU ODPOWIEDZI

Szukając studiów w Polsce późniejsi absolwenci polegali przede wszystkim na informacjach, które sami zdobywali. Najczęściej znajdowali je w Internecie (34%), w mediach tradycyjnych (32%), dzięki bezpośrednim kontaktom z wybraną uczelnią (31%) lub mediom społecznościowym

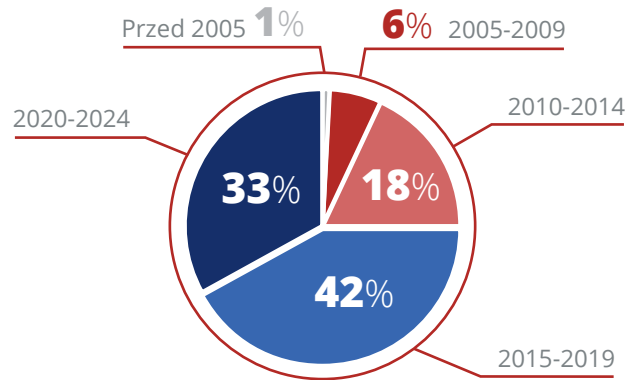
w swoim kraju (15%). Dość spory odsetek (26%) dla znalezienia odpowiedniego dla siebie kierunku wykorzystał również fakt współpracy swojej macierzystej uczelni z polską jednostką. Dominowała jednak inicjatywa własna, choć być może nie tylko samych późniejszych absolwentów, ale także ich rodziców.

STUDIOWANIE W POLSCE

W KTÓRYM ROKU UKOŃCZYŁ/UKOŃCZYŁA PAN/PANI OSTATNIE STUDIA WYŻSZE W POLSCE?

N = 270

Zdecydowana większość przebadanych absolwentów, bo aż 75%, ukończyła studia wyższe w Polsce w okresie ostatnich 10 lat (2015-2024). We wcześniejszym dziesięcioleciu (2005-2014) absolwentami zostało 24%, a jeszcze wcześniej (więcej niż 20 lat temu) studia ukończyło tylko 1% badanych osób. Absolwentów z ostatniego pięciolecia (2020-2024) było trochę mniej niż z przedostatniego (2015-2019), ale może to wynikać z dwóch czynników. Po pierwsze na ostatnie pięciolecie przypadała pandemia COVID-19, po drugie badanie nie objęło wszystkich absolwentów, którzy ukończą studia w 2024 roku. Można więc założyć, że w ostatnim dziesięcioleciu liczba absolwentów utrzymuje się na dość stałym, a wzrost ich liczby nastąpił około 2015 roku. Można to wiązać z agresją Rosji na Ukrainę oraz ze zwiększonym napływem ukraińskich uchodźców do Polski po wybuchu pełnoskalowej wojny. Być może różnice proporcji między wcześniejszymi (do 2014) i późniejszymi (od 2015) rocznikami mogą być w rzeczywistości nieco mniejsze, gdyż można założyć, że łatwiej było dotrzeć z ankietą do młodszych (późniejszych) absolwentów.

JAKI KIERUNEK STUDIÓW UKOŃCZYŁ/UKOŃCZYŁA PAN/PANI W POLSCE?

N = 270

MOŻLIWOŚĆ WIELU ODPOWIEDZI

Struktura ukończonych kierunków studiów u badanych absolwentów wyraźnie wskazuje, że wśród wybieranych przez obcokrajowców specjalizacji najpopularniejsze są te o profilu ekonomiczno-biznesowym. Ukończyła je ponad 1/5 absolwentów. Dużą popularnością cieszyły się także kierunki humanistyczne (15%) i filologiczne (8%), które można uznać za jedną i odrębną grupę. Podobnie można spojrzeć na dużą grupę kierunków społecznych, takich jak stosunki międzynarodowe, dziennikarstwo, pedagogika czy niesprecyzowane nauki społeczne, które również tworzyły wspólnie pokazną grupę

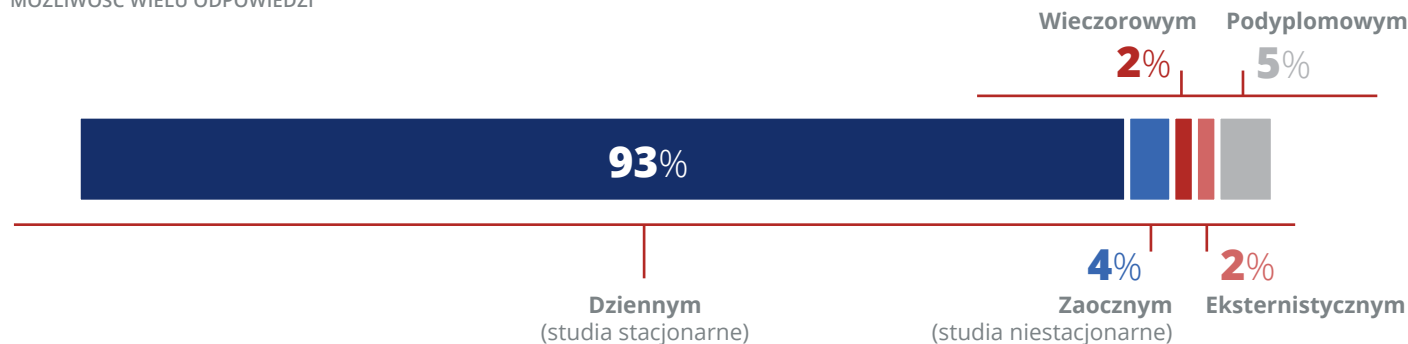
absolwentów (28%). Dość znacznym powodzeniem cieszyły się bardziej specjalistyczne kierunki, z jednej strony prawo i administracja (7%), z drugiej hotelarstwo, sport i turystyka (8%). Kierunku techniczne i ścisłe były znacznie mniej chętnie wybierane. Wśród nich znaczną popularność zdobyła informatyka (10%), podczas gdy pozostałe kierunki z tego zakresu (nauki ścisłe, techniczne, logistyczne) tworzyły drugie tyle, ale łącznie. Mniejsze zainteresowanie (po 1-3% absolwentów) zyskały kierunki artystyczne, medyczne, przyrodnicze, teologiczne i związane z bezpieczeństwem.

STUDIOWANIE W POLSCE

W JAKIM TRYBIE UKOŃCZYŁ/UKOŃCZYŁA PAN/PANI STUDIA WYŻSZE W POLSCE?

N = 270

MOŻLIWOŚĆ WIELU ODPOWIEDZI

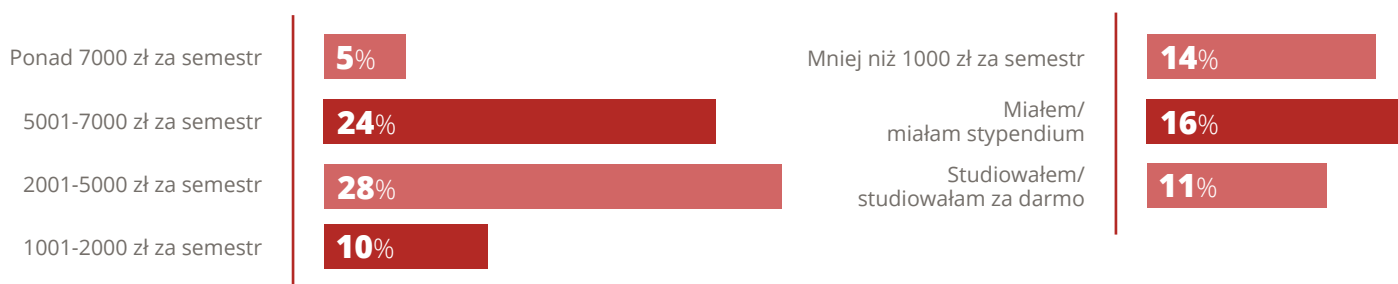
Zdecydowana większość absolwentów (93%) studiowała w trybie dziennym. Była to więc dla prawie wszystkich jedyna forma zdobywania wyższego wykształcenia, bo z innych form studiowania korzystało tylko 9% absolwentów (choć można było udzielić wielu odpowiedzi). Wśród innych trybów największą popularnością cieszyły się studia podyplomowe (5%), być może

w pewnej części będące uzupełnieniem wykształcenia już wcześniej zdobytego w Polsce. Dominacja studiów dziennych może wskazywać na młody wiek absolwentów w czasie kształcenia (przyjazd do Polski tuż po uzyskaniu matury w swoim kraju) i jednocześnie posiadanie środków na utrzymanie z innych źródeł niż praca zawodowa (wsparcie rodziców lub stypendia naukowe).

JAKĄ ŚREDNIĄ KWOTĘ PŁACIŁ/PŁACIŁA PAN/PANI ZA STUDIA W POLSCE?

N = 270

MOŻLIWOŚĆ WIELU ODPOWIEDZI

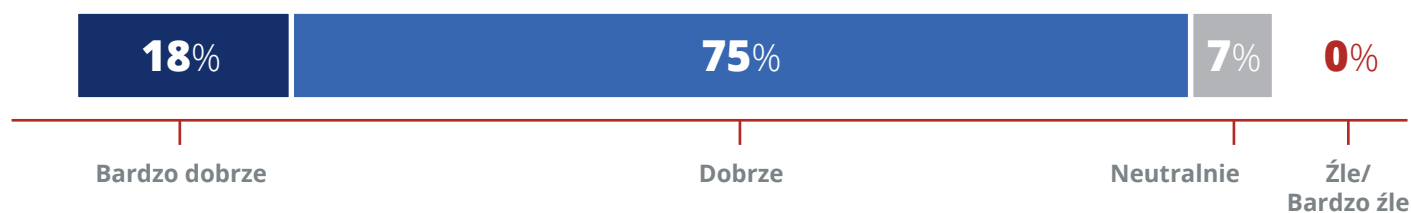

Większość badanych absolwentów (4/5) płaciła za swoje studia, co jest zrozumiałe, gdyż cudzoziemcy spoza krajów UE muszą w Polsce płacić za studia, także na publicznych uczelniach. Z drugiej strony 11% zadeklarowało, że studiowało za darmo, a 16% miało stypendium. Oznacza to, że tylko niewielka część absolwentów korzystała z wielu wspomnianych tu form

w zależności od okresu swoich studiów. Studiujący za darmo byli prawdopodobnie posiadaczami Karty Polaka (tj. dokumentu, który pozwala studiować w Polsce bezpłatnie na publicznych uczelniach) lub osobami będącymi również obywatelami któregoś z państw Unii Europejskiej (np. Polska czy Rumunia).

JAK OCENIA PAN/PANI JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA NA POLSKICH UCZELNIACH WYŻSZYCH?

N = 270

Badani absolwenci wypowiadają się zdecydowanie dobrze o poziomie studiów wyższych w Polsce. Żaden z ankietowanych nie wybrał dwóch najniżej oceniających odpowiedzi (źle,

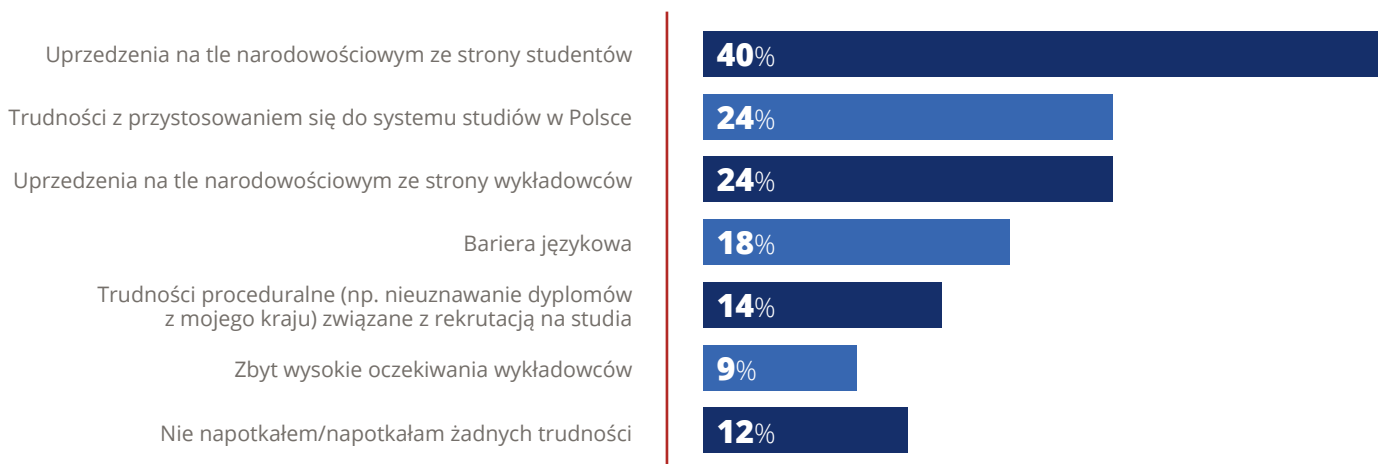
bardzo źle). Przeważały oceny dobre, za którymi opowiedziało 75% absolwentów, prawie 1/5 oceniała jakość kształcenia w Polsce na bardzo dobry, a jedynie 7% dało ocenę neutralną.

STUDIOWANIE W POLSCE

JAKIE TRUDNOŚCI NAPOTKAŁ/NAPOTKAŁA PAN/PANI PODCZAS STUDIOWANIA W POLSCE?

N = 270

MOŻLIWOŚĆ WIELU ODPOWIEDZI

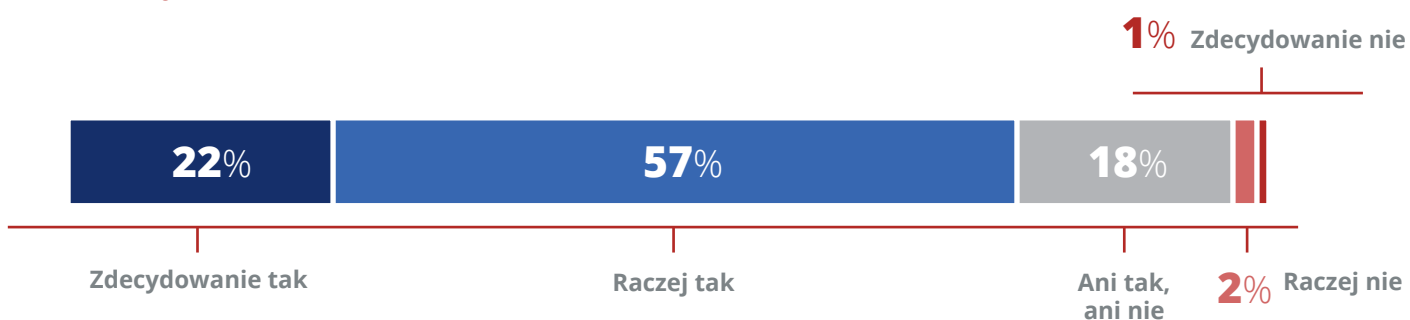

Jedynie 12% absolwentów zadeklarowało, że nie napotkało żadnych trudności podczas studiowania w Polsce. Wśród wskazywanych przez pozostałych absolwentów przeszkód dominowała opinia o upředzeniach na tle narodowościowym ze strony pozostałych studentów (40%), wzmacniana przez podobne przekonanie dotyczące wykładowców (24%). Niezależnie od tego, że są to jedynie subiektywne oceny ankietowanych osób, które mogą czasami wynikać z niezrozumienia sytuacji lub nadwrażliwości, wskazuje to na poważny problem jaki doświadczają zagraniczni studenci w polskich uczelniach w relacjach z innymi studentami oraz

z wykładowcami. Wśród innych często wskazywanych barier wymienione zostały trudności w przystosowaniu się do systemu studiów w Polsce (24%), bariera językowa (18%), trudności proceduralne (12%) oraz zbyt wysokie oczekiwania wykładowców (9%). Wszystkie z nich można uznać za obiektywne, wynikające ze znalezienia się w innym kraju i wśród innej społeczności, z charakterystycznymi dla tego typu sytuacji różnicami w obyczaju, języku, systemie prawnym i metodach dydaktycznych oraz różnego rodzaju upředzeniami, stereotypami i nieporozumieniami dotyczącymi wzajemnych relacji.

CZY POLECIBY/POLECIBY PAN/PANI STUDIA W POLSCE SWOIM ZNAJOMYM I BLISKIM?

N = 270

Pozytywna opinia na temat studiów w Polsce znajduje odzwierciedlenie w pytaniu dotyczącym polecenia studiów w Polsce znajomym. Prawie 4/5 ankietowanych zadeklarowało, że poleciłoby studia w Polsce, a ponad 1/5 nie miałyby w tej sprawie żadnych wątpliwości. Tylko 3% respondentów odpowiedziało, że nie poleciłoby studiowania w Polsce, a niecała 1/5 zachowałaby w tej sprawie dystans. Opinie te świadczą, że absolwenci cenią doświadczenie studiów w Polsce i są zadowoleni z uzyskanych dzięki nim kwalifikacji.

Warto podkreślić, że pomimo barier i napotkanych trudności, zdecydowana większość cudzoziemskich absolwentów pozytywnie ocenia swoje doświadczenia związane z polskim systemem edukacji wyższej. Świadczy to o ich wysokim poziomie satysfakcji oraz uznaniu dla możliwości rozwoju osobistego i zawodowego, jakie oferują studia w Polsce.

POBYT W POLSCE

CO MIAŁO NAJWIĘKSZY WPŁYW NA PANA/PANI DECYZJĘ O POZOSTANIU W POLSCE PO STUDIACH? N = 270

MOŻLIWOŚĆ WIELU ODPOWIEDZI

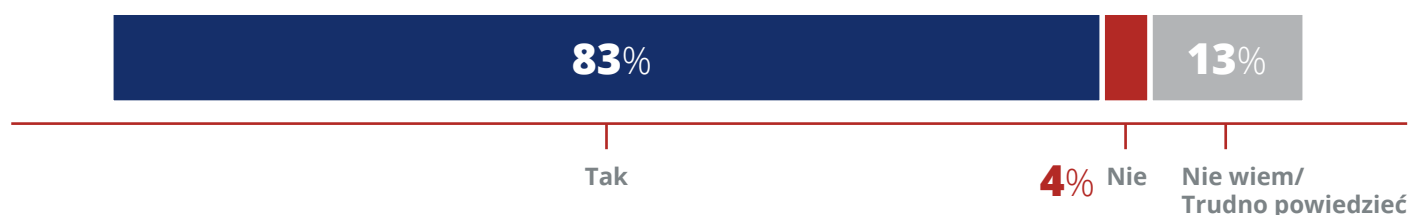

Badani absolwenci nie tylko studiowali w Polsce, ale także pozostali w niej po studiach. Na decyzję o pozostaniu wpłynęło przede wszystkim przekonanie o lepszych warunkach życia w Polsce niż w kraju pochodzenia. Według nich Polska jest krajem bardziej komfortowym (31%), bezpiecznym (30%), ma lepszą sytuację polityczną (29%) oraz dobrze funkcjonujący system opieki zdrowotnej (17%). Ważnymi motywami były również względy kulturowe i towarzyskie, takie jak znajomi w Polsce (21%), bliskość polskiej kultury (17%), integracja z lokalną społecznością (11%), brak bariery językowej (9%), sprowadzenie rodziny do Polski (9%) oraz względy osobiste (8%). Kwestie ekonomiczne

i materialne pojawiły się jako motyw dopiero w dalszej kolejności. Wskazywano tu przede wszystkim znalezienie pracy w Polsce (13%), wyższe zarobki niż w ojczyźnie (13%), lepszą sytuację gospodarczą (12%), szerokie świadczenia społeczne (12%), dobre warunki mieszkaniowe (10%). Tylko 3% wskazało na przyjazne nastawienie Polaków, a jedynie 2% na traktowanie Polski jako przystanku do dalszej migracji jako na przyczyny pozostania w Polsce. Pokazuje to, że pobyt w Polsce zaspokaja ambicje życiowe cudzoziemskich absolwentów, nie tyle z uwagi na postawę Polaków, co ze względu na zadowolenie z jakości życia w Polsce i brak realnej alternatywy życia w innym kraju.

CZY PLANUJE PAN/PANI POZOSTAĆ W POLSCE NA STAŁE?

N = 270

Powyższe ustalenia współgrają z intencjami badanych absolwentów dotyczącymi ich dalszego pobytu w Polsce. Aż 83% z nich wyraziło chęć pozostania w Polsce na stałe, a jedynie 4% zadeklarowało, że jest tym zainteresowane. Dodatkowo, 13% badanych nie miało na ten temat wyrobionego

zdania. Wyniki te wskazują, że studia w Polsce i panujący tu względnie wysoki komfort życia, wyrobił wśród zdecydowanej większości absolwentów polskich uczelni pochodzących z zagranicy przywiązanie do Polski jako kraju docelowego osiedlenia.

CZY OBECNIE PRACUJE PAN/PANI W POLSCE?

N = 270

98% Tak

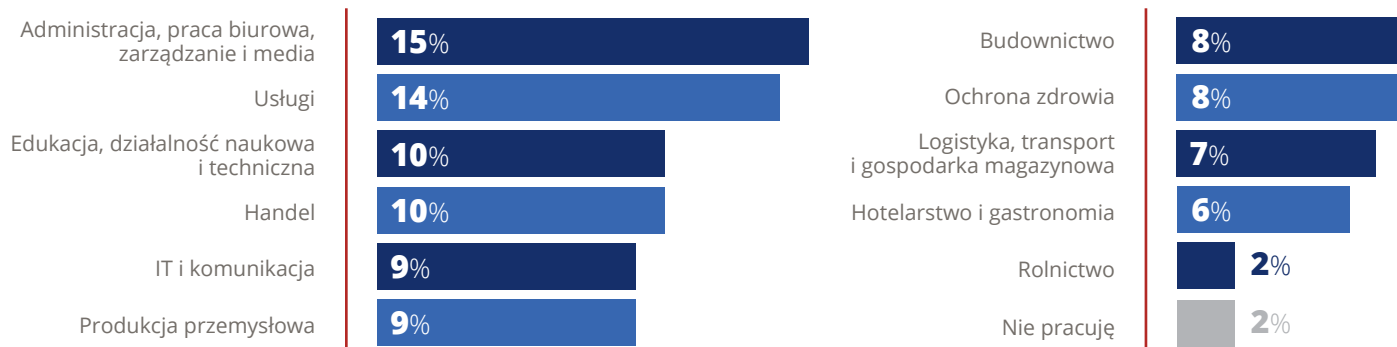
2% Nie

Badanie pokazało, że absolwenci są aktywni na rynku pracy. Jedynie 2% spośród nich nie miało zatrudnienia w trakcie przeprowadzania ankiety. Odpowiadało to sytuacji ogółu osób

z wyższym wykształceniem w Polsce w tym czasie, wśród których odsetek bezrobotnych wynosił 1,3%, podczas gdy ogólna stopa bezrobocia w Polsce sięgała 5%.

W JAKIEJ BRANŻY JEST PAN/PANI OBECNIE ZATRUDNIONY/ZATRUDNIONA W POLSCE?

N = 270

Z uwagi na swoje wysokie kwalifikacje (wyższe wykształcenie), badana grupa absolwentów znajdowała zatrudnienie przede wszystkim w takich branżach jak administracja, praca biurowa, zarządzanie i media (15%). Tylko 9% spośród nich było zatrudnionych w produkcji przemysłowej, 8% w budownictwie, a jedynie 2% w rolnictwie. W sektorze usług podjęło zatrudnienie 14% cudzoziemskich absolwentów. Zagraniczni absolwenci

polskich uczelni byli obecni zarówno w edukacji i działalności naukowo-technicznej (10%), handlu (10%), IT i komunikacji (9%), ochronie zdrowia (8%), logistyce i transporcie (7%), jak i w hotelarstwie i gastronomii (6%). Potwierdza to różnorodność występującej w tej grupie kwalifikacji oraz elastyczność jej przedstawicieli na rynku pracy.

NA JAKIM STANOWISKU PRACUJE PAN/PANI OBECNIE W POLSCE? (WŚRÓD TYCH, KTÓRZY PRACUJĄ)

n = 265

Badani absolwenci zajmowali w swojej pracy stanowiska adekwatne do poziomu posiadanego wykształcenia. Wśród nich znaczącą grupę stanowili przedstawiciele kadry zarządzającej, łącznie 34% badanych. Należący do tej grupy to przede wszystkim menadżerowie (26%), członkowie zarządu (4%), dyrektorzy (2%) i kierownicy (2%). Drugą, jeszcze większą grupę, stanowili wszelkiego rodzaju specjaliści, których było 38%, w tym 6% to wysoko kwalifikowani specjaliści, a 2% to nauczyciele, wykładowcy i wychowawcy. Szeregowi pracownicy handlu i usług oraz

asystenci stanowili 18% ogółu badanych. Osobną grupą były osoby pracujące w służbie zdrowia na stanowiskach lekarzy, ratowników medycznych i pielęgniarzy (łącznie 7%). Jedynie 2% badanych zatrudnionych było jako pracownicy fizyczni. Dane te dowodzą, że pomimo swego pochodzenia zagraniczni absolwenci polskich uczelni znajdują prace we wszystkich dziedzinach i na każdym z możliwych stanowisk, radząc sobie na polskim rynku pracy podobnie, jak osoby urodzone w Polsce.

PRACA W POLSCE

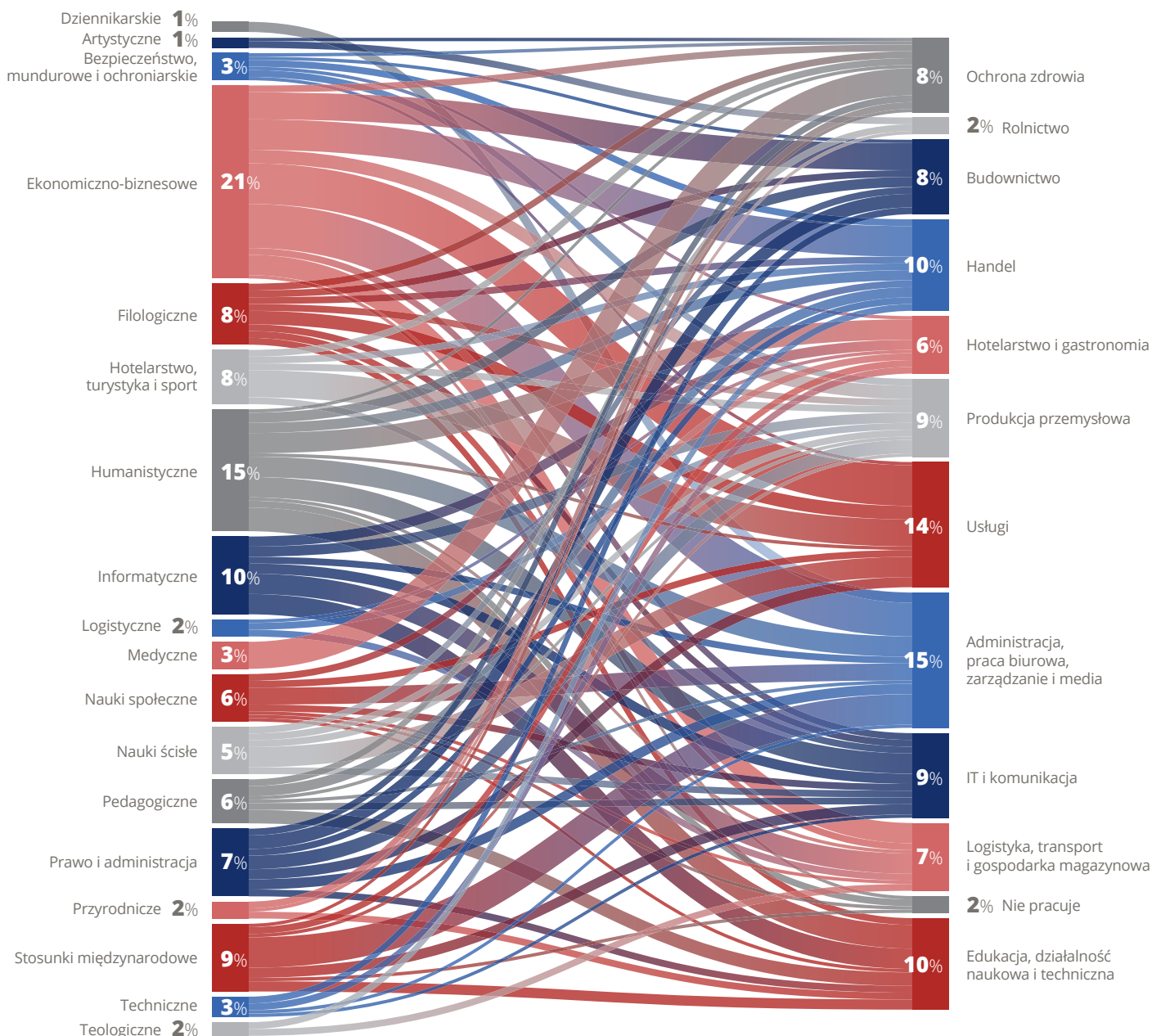
JAKI KIERUNEK STUDIÓW UKOŃCZYŁ/ UKOŃCZYŁA PAN/PANI W POLSCE?

MOŻLIWOŚĆ WIELU ODPOWIEDZI

N = 200

W JAKIEJ BRANŻY JEST PAN/PANI OBECNIE ZATRUDNIONY/ZATRUDNIONA W POLSCE?

N = 200

Badanie pokazało, że osoby, które ukończyły studia na kierunku ekonomia i biznes (21%) najczęściej znajdowały zatrudnienie w branżach takich jak usługi (14%) oraz administracja, praca biurowa, zarządzanie i media (15%), co wskazuje na silne powiązanie między edukacją w zakresie biznesu a zapotrzebowaniem rynku pracy w Polsce na specjalistów w tych dziedzinach. Również absolwenci kierunków informatycznych (10%) trafiają głównie do branży IT i komunikacji (9%), a także edukacji, działalności naukowej i technicznej (10%), co świadczy o wysokiej zgodności ich wykształcenia z potrzebami polskich pracodawców.

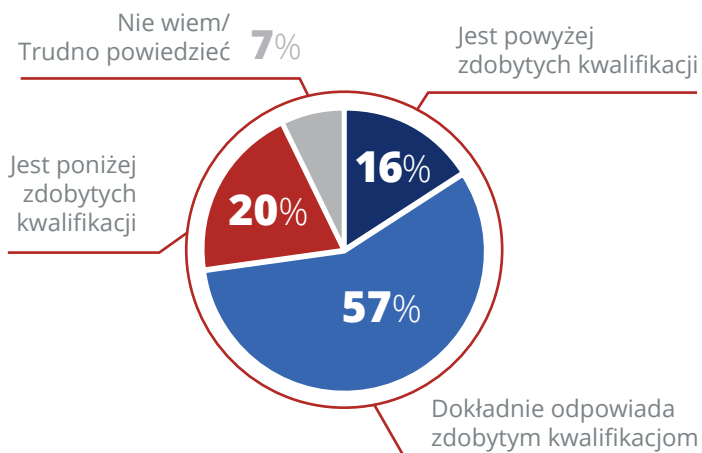
Interesujące są również przypadki, w których absolwenci zmieniają swoją ścieżkę zawodową względem ukończonych

studiów. Na przykład osoby po kierunkach humanistycznych (15%) znajdują zatrudnienie nie tylko w administracji i mediach (15%), ale również w hotelarstwie i gastronomii (6%), co może świadczyć o elastyczności i szerokim zastosowaniu ich umiejętności. Z kolei absolwenci kierunków społecznych i pedagogicznych również są mocno reprezentowani w branży IT i komunikacji, mimo że ich wykształcenie mogłoby sugerować inne ścieżki zawodowe, takie jak edukacja. Takie rozbieżności podkreślają, że migranci adaptują swoje wykształcenie do potrzeb polskiego rynku pracy, wskazując na konieczność bardziej zintegrowanej polityki zatrudnienia i wsparcia w procesie przekwalifikowania.

CZY PANA/PANI OBECNA PRACA W POLSCE ODPOWIADA ZDOBYTYM KWALIFIKACJOM NA POLSKICH UCZELNIACH? (WŚRÓD TYCH, KTÓRZY PRACUJĄ)

n = 265

Ustalenia z analizy odpowiedzi na dwa poprzednie pytania znajdują potwierdzenie w przekonaniach badanych osób o adekwatności ich kwalifikacji zdobytych na polskich uczelniach do miejsca ich aktualnego zatrudnienia. Aż 57% absolwentów uważa, że ich aktualna praca dokładnie odpowiada zdobytym kwalifikacjom. Dodatkowo 16% pytanym uważa, że ich miejsce zatrudnienia stawia wymagania nawet przewyższające zdobyte przez nich kwalifikacje. Łącznie to prawie 3/4 badanych. Jedynie 1/5 absolwentów była przekonana, że praca jaką wykonują stawia wymagania poniżej zdobytych przez nich kwalifikacji. Tylko niewielka grupa 7% nie umiała wypowiedzieć się w tym zakresie.

**STUDIUM
EUROPY WSCHODNIEJ**
UNIwersytet Warszawski

UNIVERSITAS
VARSOVIENSIS

FACEBOOK.COM/STUDIUMUW

TWITTER.COM/BIS_SEW

YOUTUBE.COM/STUDIUMEUROPYWSCH

studium.uw.edu.pl

CZĘŚĆ II

DOŚWIADCZENIA POLSKICH PRACODAWCÓW

METODOLOGIA

Badanie objęło średnie i duże polskie przedsiębiorstwa zatrudniające obcokrajowców spoza Unii Europejskiej. W badaniu udział wzięli przedstawiciele kadry zarządzającej tych przedsiębiorstw, odpowiedzialni za zatrudnianie pracowników z państw trzecich.

Rekrutacja do badania miała charakter dwuetapowy. W pierwszym etapie stworzony został operat badawczy (baza danych) zawierający dane kontaktowe firm średnich (50-250 pracowników) oraz dużych (ponad 250 pracowników). Operat powstał w oparciu o bazy danych B2B (źródła własne oraz brokerzy baz danych – m.in. Dun & Bradstreet, Panorama Firm, Aleo) i zawierał firmy zróżnicowane pod względem regionu oraz branży. W drugim etapie rekrutacji konsultanci telefoniczni (call center) skontaktowali się z losowo dobranymi firmami. Po weryfikacji zatrudnienia obcokrajowców (oraz określeniu wstępnej proporcji występowania pracowników reprezentujących poszczególne kraje), konsultanci umawiali

spotkania z przedstawicielami kadry zarządzającej. Koordynacją spotkań w poszczególnych miastach zajmowali się koordynatorzy lokalni, którzy przydzielali wywiady poszczególnym ankietantom.

Badanie zostało przeprowadzone w języku polskim w dniach 25 września - 11 października 2024 roku za pomocą wywiadów bezpośrednich F2F. Badanie miało charakter ogólnopolski, poszczególne wywiady były realizowane w 10 miastach kraju, tj. w Warszawie, Łodzi, Poznaniu, Szczecinie, Gdańsku, Wrocławiu, Krakowie, Katowicach, Lublinie i Rzeszowie.

Badanie zostało zrealizowane na próbie liczącej N=200 firm, w tym: n=100 firm średnich (zatrudniających pomiędzy 50 a 250 pracowników) oraz n=100 firm dużych (zatrudniających powyżej 250 pracowników). Dobór próby – kwotowo-celowy, z zachowaniem proporcji występowania pracowników reprezentujących poszczególne kraje.

POWODY ZATRUDNIANIA ZAGRANICZNYCH ABSOLWENTÓW

CZY PANA/PANI FIRMA ZATRUDNIA OBECNIE CUDZOZIEMCÓW SPOZA UE, KTÓRZY UKOŃCZYLI STUDIA WYŻSZE W POLSCE?

N = 200

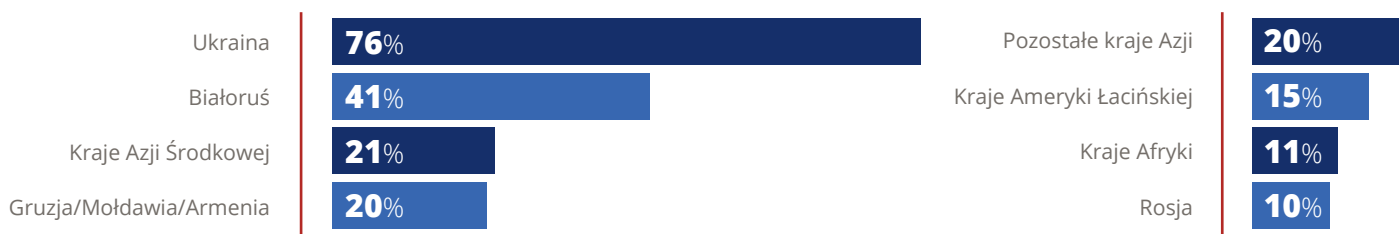

Niemal dwie trzecie pracodawców (64%) deklaruje, że zatrudnia w swojej firmie pracowników spoza UE, którzy ukończyli studia wyższe w Polsce. Częściej (prawie 70%) dotyczy to firm dużych, niż firm średnich (ok. 60%). To wysoki odsetek, który wskazuje, że polski rynek pracy skutecznie przyciąga

wykształconych specjalistów z zagranicy, chcących rozwijać swoją karierę w kraju, w którym zdobyli wykształcenie. Dane te sugerują, że nie tylko rośnie odsetek obcokrajowców wśród pracowników polskich firm, ale bardzo wielu z nich zdobywa swoje wykształcenie w Polsce.

Z JAKICH KRAJÓW POCHODZĄ ZATRUDNIENI PRZEZ PANA/PANIĄ ABSOLWENCI POLSKICH UCZELNI SPOZA UE? (WŚRÓD TYCH, KTÓRZY ZATRUDNIAJĄ ABSOLWENTÓW ZAGRANICZNYCH)
MOŻLIWOŚĆ WIELU ODPOWIEDZI

n = 128

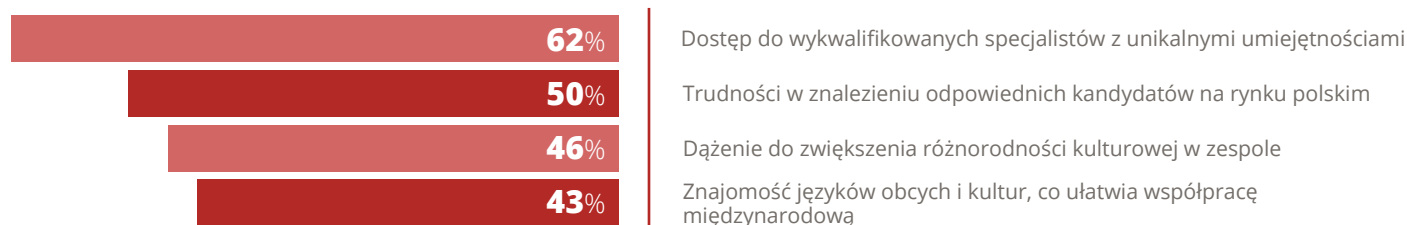

Wśród firm zatrudniających tego typu absolwentów przeważały te zatrudniające pracowników pochodzących z Ukrainy (76% firm). Co ciekawe, częściej zatrudniały ich firmy średnie (85%) niż duże (68%). W następnej kolejności firmy zatrudniały absolwentów wywodzących się z Białorusi (41%), jednak częściej były to firmy duże (46%) niż średnie (36%). Około 1/5 firm zatrudniała pracowników z krajów Azji Środkowej, a w podobnych proporcjach także z innych krajów azjatyckich oraz z grupy krajów objętych tzw. procedurą

oświadczeniową (Mołdawia, Gruzja, Armenia). Absolwenci pochodzący z Azji Środkowej częściej pracowali w dużych firmach, podczas gdy pracownicy z dwóch pozostałych grup w podobnych proporcjach w firmach dużych i średnich. Trzy kolejne najliczniejsze grupy absolwentów wywodziły się z Ameryki Łacińskiej, Afryki i Rosji, pracując w 10-15% firm. Szczególnie dwie ostatnie preferowały pracę w firmach dużych (3/4 przypadków).

JAKIE SĄ GŁÓWNE POWODY, DLA KTÓRYCH PANA/PANI FIRMA DECYDUJE SIĘ ZATRUDNIAĆ ABSOLWENTÓW POLSKICH UCZELNI SPOZA UE? (WŚRÓD TYCH, KTÓRZY ZATRUDNIAJĄ ABSOLWENTÓW ZAGRANICZNYCH)
MOŻLIWOŚĆ WIELU ODPOWIEDZI

n = 128

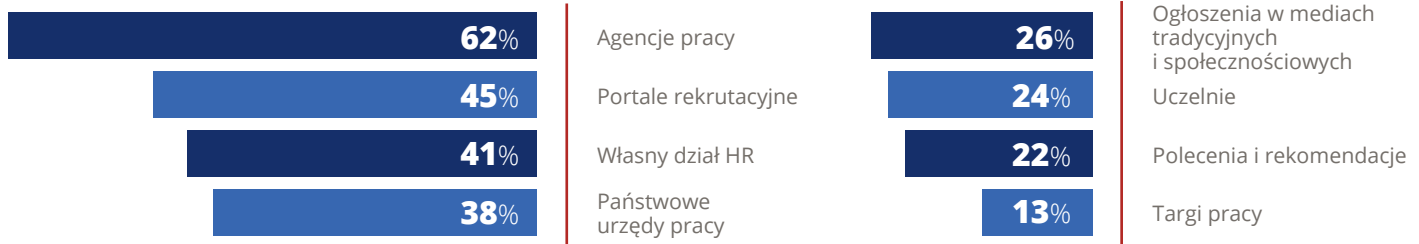

Istotną motywacją zachęcającą pracodawców do zatrudniania badanego typu absolwentów były ich unikalne kwalifikacje (62%), co miało szczególne znaczenie w firmach dużych (65%). Trudności ze znalezieniem odpowiednich kandydatów na polskim rynku bardziej natomiast motywowały szefów firm średnich (66% wobec 36% przypadków w firmach dużych). Argumenty dotyczące zwiększania różnorodności kulturowej

w zespole oraz posiadania pracowników ze znajomością obcych kultur i języków motywowały natomiast bardziej pracodawców z dużych firm (ok. 50%) niż średnich (ok. 40%) przy zatrudnianiu absolwentów pochodzących spoza UE. Analizowana grupa pracowników jest więc dla pracodawców cenna nie tylko z uwagi na swą dostępność, ale również ze względu na swoje kwalifikacje.

KANAŁY REKRUTACJI ZAGRANICZNYCH ABSOLWENTÓW

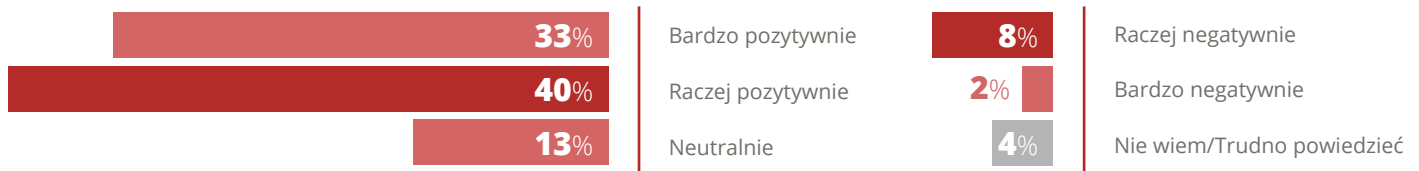
JAKIE KANAŁY SĄ NAJCZĘŚCIEJ UŻYWANE PRZEZ PANA/PANI FIRMĘ DO REKRUTACJI ABSOLWENTÓW POLSKICH UCZELNI SPOZA UE? (WŚRÓD TYCH, KTÓRZY ZATRUDNIAJĄ ABSOLWENTÓW ZAGRANICZNYCH) **n = 128**
MOŻLIWOŚĆ WIELU ODPOWIEDZI

Pracodawcy poszukują pracowników za pomocą różnych kanałów rekrutacyjnych. Z tej różnorodności korzystają zarówno firmy średnie, jak i duże, ale w różnych proporcjach. Większość firm polega przede wszystkim na pośrednictwie agencji pracy (62%), co wskazuje na ich kluczową rolę w pozyskiwaniu zagranicznych talentów, choć bardziej dotyczy to średnich (76%) niż dużych firm (49%). Z portali rekrutacyjnych częściej natomiast korzystają duże firmy, choć dotyczy to tylko około połowy przypadków (wśród średnich firm tylko 39%). Podobnie jest w przypadku własnych działów HR, które częściej przejawiają na tym polu aktywność w firmach dużych (45%) niż średnich (37%). Inaczej jest z korzystania z pośrednictwa państwowych urzędów pracy,

z których dość często korzystają średnie firmy (53%), a zdecydowanie rzadziej firmy duże (26%). Tymczasem z ogłoszeń w mediach i portalach społecznościowych częściej korzystają firmy duże (30%) niż średnie (20%). Mniej popularne są takie kanały pozyskiwania pracowników, jak uczelnie oraz polecenia i rekomendacje. Korzysta z nich około 1/4 firm, choć średnie firmy nieco częściej wolą pośrednictwo uczelni a duże w nieco większym odsetku polegają na rekomendacjach. Rzadko natomiast firmy zdobywają pracowników za pośrednictwem targów pracy (13%). Przy wyraźnej dominacji agencji pośrednictwa pracy, widać jednak, że firmy starają się wykorzystywać także inne kanały dla pozyskiwania badanej kategorii pracowników.

JAK OCENIA PAN/PANI PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE ABSOLWENTÓW POLSKICH UCZELNI SPOZA UE DO PRACY W POLSCE? **N = 200**

Pracodawcy ze średnich i dużych firm dość podobnie oceniają przygotowanie absolwentów do pracy zawodowej. W obu kategoriach wielkości prawie 3/4 tej kategorii pracowników ocenianych jest pozytywnie. Nieznaczne różnice widać natomiast przy ocenie negatywnej. Przeważają one u pracodawców ze średnich firm (12% wobec 8% w firmach

dużych), choć w obu przypadkach są to oceny rzadkie. Podobna i dość znaczna liczba (22-24%) pracodawców z obu kategorii firm nie potrafiła ocenić tej kategorii pracowników lub dawała im ocenę neutralną. Niezależnie od tego, wyniki badania wskazują na generalnie pozytywny wpływ omawianej grupy absolwentów na działanie zarówno dużych, jak i małych firm.

JAK OCENIA PAN/PANI POZIOM ADAPTACJI ABSOLWENTÓW POLSKICH UCZELNI SPOZA UE DO PRACY W POLSKICH FIRMACH? **N = 200**

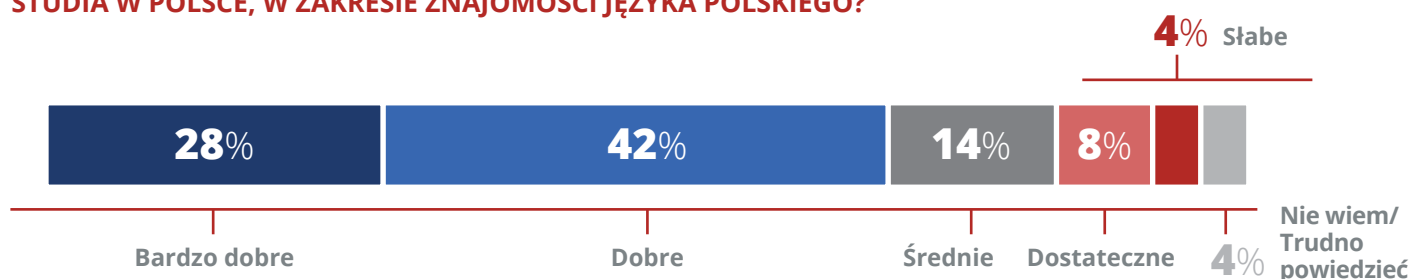
Podobnie pozytywnie, jak w przypadku poziomu przygotowania, oceniany był stopień adaptacji absolwentów należących do omawianej tu grupy w zatrudniających ich firmach. Pozytywne oceny dotyczyły 3/4 przypadków, a łącznie z neutralnymi sięgały ponad 90% (92-94%). Oceny negatywne

dotyczyły pojedynczych pracodawców. Oznaczać to może, że poprzednie oceny nie były przypadkowe, a adaptacja absolwentów polskich uczelni pochodzących spoza UE współgra z ich przygotowaniem zawodowym.

OCENA UMIEJĘTNOŚCI ZAGRANICZNYCH ABSOLWENTÓW

JAK OCENIA PAN/PANI UMIEJĘTNOŚCI JĘZYKOWE CUDZOZIEMCÓW, KTÓRZY UKOŃCZYLI STUDIA W POLSCE, W ZAKRESIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKA POLSKIEGO?

N = 200

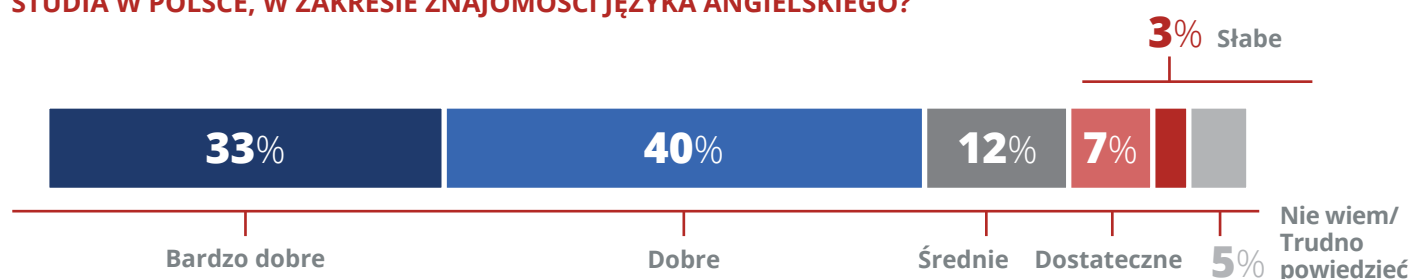

Podobnie wysoko jak przygotowanie merytoryczne, oceniana była umiejętność posługiwania się językiem polskim w kontaktach zawodowych analizowanej grupy absolwentów. W tej sferze wyraźnie dominują oceny pozytywne, choć są one częściej spotykane w firmach dużych (73%) niż w średnich (66%). Pozytywne jest również to, że w obu kategoriach firm na słabe

przygotowanie językowe absolwentów wskazywało jedynie 4% pracodawców. Pozwala to stwierdzić, że system kształcenia na polskich uczelniach stwarza odpowiednie warunki do nabywania przez studentów ze Wschodu umiejętności językowych w zakresie języka polskiego i pozwala następnie umiejętności te wykorzystać w pracy zawodowej w Polsce.

JAK OCENIA PAN/PANI UMIEJĘTNOŚCI JĘZYKOWE CUDZOZIEMCÓW, KTÓRZY UKOŃCZYLI STUDIA W POLSCE, W ZAKRESIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKA ANGIELSKIEGO?

N = 200

Bardzo podobnie jak w przypadku języka polskiego ocenione zostały przez pracodawców kompetencje absolwentów w zakresie języka angielskiego. W prawie 3/4 przypadków znajomość tego języka została oceniona jako dobra lub bardzo dobra. Jedynie 3% przedstawicieli firm biorących udział w ankiecie stwierdziło, że znajomość języka angielskiego jest w tej grupie pracowników słaba. Dodatkowo dotyczyło to tylko

firm dużych (6% przypadków). Można więc założyć, że w trakcie swojej edukacji absolwenci polskich uczelni spoza UE mają odpowiednie warunki do nauki języka angielskiego. Na podstawie niniejszych badań trudno jednak powiedzieć, czy przybyli oni do Polski z tymi umiejętnościami, czy dopiero studia w naszym kraju przyczyniły się do ich udoskonalenia i utrwalenia.

JAK OCENIA PAN/PANI DOŚWIADCZENIA WŁASNEJ FIRMY ZWIĄZANE Z ZATRUDNIANIEM CUDZOZIEMCÓW Z POLSKIM WYKSZTAŁCENIEM?

N = 200

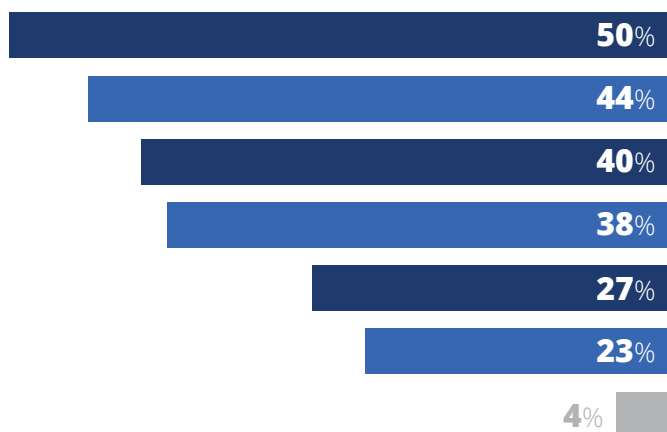
W kontekście odpowiedzi na poprzednie pytania nie może dziwić, że także ogólne doświadczenie w zatrudnianiu cudzoziemców z polskim wykształceniem wyższym oceniane jest przez pracodawców pozytywnie. Około 3/4 pracodawców było wyraźnie zadowolonych z zatrudniania tej grupy pracowników w swoich firmach. Jedynie w przypadku 8% przebadanych przedsiębiorstw, pracodawcy oceniali ich raczej negatywnie

(3%), bardzo negatywnie (4%) lub nie mieli na ten temat żadnego zdania (2%). Należy przy tym zaznaczyć, że nie było w tym zakresie wyraźnych różnic między przedstawicielami średnich i dużych firm. Te ogólne, przeważająco pozytywne opinie stanowią podsumowujące potwierdzenie atrakcyjności cudzoziemców spoza UE, którzy ukończyli studia wyższe w Polsce, na naszym rynku pracy.

OCZEKIWANIA POLSKICH PRACODAWCÓW

JAKIE KORZYŚCI DOSTRZEGA PAN/PANI W ZATRUDNIANIU CUDZOZIEMCÓW SPOZA UE – ABSOLWENTÓW POLSKICH UCZELNI? MOŻLIWOŚĆ WIELU ODPOWIEDZI

N = 200

Dostęp do wysoce wykwalifikowanej kadry z unikalnymi umiejętnościami

Wzbogacenie zespołu o różnorodność kulturową

Lepsze zrozumienie zagranicznych rynków, co może wspierać ekspansję firmy

Lepsza znajomość języków obcych

Podniesienie poziomu innowacyjności

Podniesienie prestiżu firmy jako pracodawcy otwartego na obcokrajowców

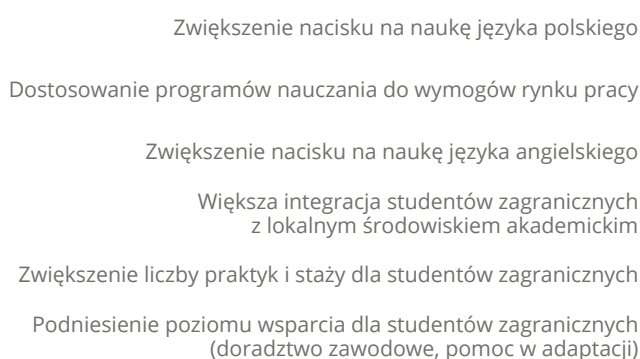
Nie dostrzegam żadnych korzyści

Polscy pracodawcy nie tylko w zdecydowanej większości akceptują cudzoziemskich absolwentów naszych uczelni, ale dostrzegają również korzyści płynące z zatrudniania ich w swoich firmach. W połowie badanych zakładów pracy, z nieco częstszymi wskazaniami w firmach dużych, docenia się ich za unikalne umiejętności powiązane z wysokimi kwalifikacjami. Dostrzega się również pozytywne skutki, przede wszystkim w firmach średnich (50% wobec 37% w firmach dużych), zwiększenia różnorodności kulturowej poprzez zatrudnienie tego rodzaju pracowników. Niemal równie często (ok. 40% przypadków), wskazuje się

korzystne dla działalności firmy lepsze zrozumienie zagranicznych rynków, jak również lepszą od rodzimych pracowników znajomość języków obcych w tej grupie zatrudnionych. Około 1/4 pracodawców, bez większych różnic co do wielkości firm, była pewna, że obecność cudzoziemskich absolwentów polskich uczelni zwiększa także innowacyjność w działalności firmy oraz jej prestiż. Tylko w kilku z przebadanych firm nie dostrzegano żadnych korzyści w zatrudnianiu tej kategorii pracowników. Opinie te mogą dowodzić, że cudzoziemscy absolwenci polskich uczelni przynoszą polskim firmom dodatkowe i wymierne korzyści.

JAKIE SĄ PANA/PANI OCZEKIWANIA WOBEC POLSKICH UCZELNI W ZAKRESIE KSZTAŁCENIA STUDENTÓW ZAGRANICZNYCH? MOŻLIWOŚĆ WIELU ODPOWIEDZI

N = 200

54%

49%

42%

39%

36%

22%

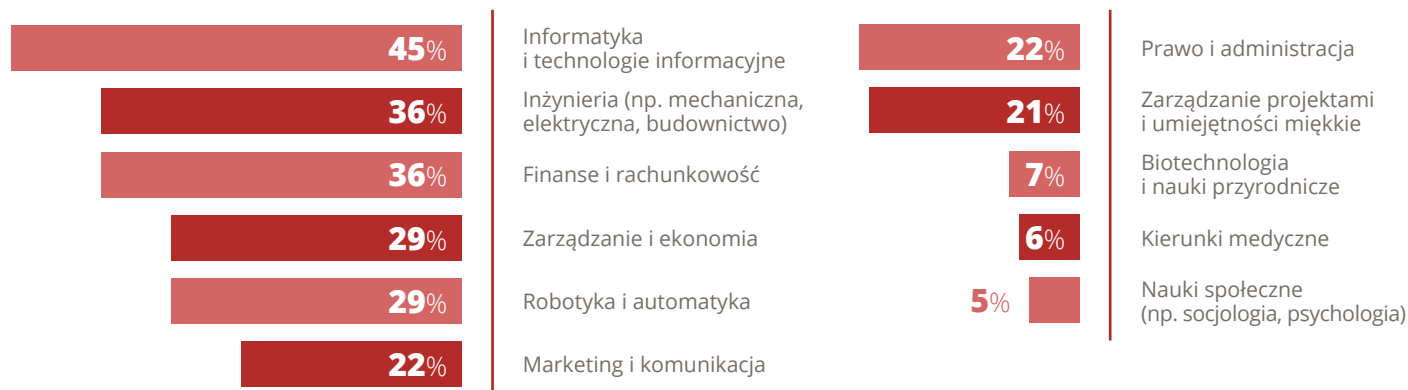
Omówione powyżej opinie nie oznaczają, że pracodawcy nie widzą możliwości poprawy niektórych elementów w zakresie kształcenia studentów zagranicznych. W przypadku firm dużych wskazywano w pierwszym rzędzie na potrzebę zwiększenia nacisku na naukę języka polskiego (59% wobec 48% w firmach średnich), podczas gdy w firmach średnich oczekiwano by przede wszystkim na dostosowanie programów nauczania do wymogów rynku pracy (55% wobec 42% w firmach dużych). Około 40% pracodawców reprezentujących zakłady pracy obu wielkości wskazywało na potrzebę

zwiększenia nacisków na naukę języka angielskiego oraz konieczność większej integracji studentów zagranicznych z lokalnym środowiskiem akademickim. Dla firm średnich podobnie ważną sprawą było zwiększenie liczby praktyk i staży dla studentów zagranicznych (43% wobec 28% w firmach dużych), pracodawcy tej kategorii częściej też wskazywali na istotną rolę podnoszenia poziomu wsparcia dla studentów zagranicznych w takich sprawach jak m.in. doradztwo zawodowe czy pomoc w adaptacji (26% wobec 17% w firmach dużych).

OCZEKIWANIA POLSKICH PRACODAWCÓW

KTÓRE KIERUNKI STUDIÓW WŚRÓD ZAGRANICZNYCH ABSOLWENTÓW POLSKICH UCZELNI SĄ NAJBARDZIEJ POŻĄDANE PRZEZ PANA/PANI FIRMĘ? MOŻLIWOŚĆ WIELU ODPOWIEDZI

N = 200

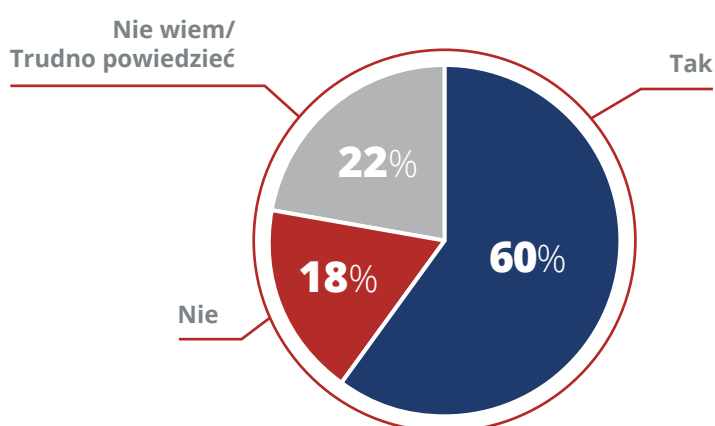

Odpowiedzi udzielone w trakcie badania wskazują również jakie specjalności reprezentowane przez przedstawicieli omawianej grupy absolwentów są najbardziej pożądane z punktu widzenia polskich pracodawców. Na pierwszym miejscu, w prawie połowie przypadków (45%), wskazywano informatyków. W dużych firmach, podobnym zainteresowaniem (w średnich tylko 1/4) cieszyli się także bardziej tradycyjni inżynierowie (mechanika, budownictwo, elektryczność), a w nieco mniejszym specjaliści w dziedzinie robotyki i automatyki. Dość znaczną popularność u wszystkich badanych pracodawców (20-40% przypadków) wzbudzali także specjaliści

z zakresu zawodów kojarzonych z biznesem, z takich dziedzin jak ekonomia, zarządzanie, komunikacja i prawo. W znacznie mniejszym stopniu wzbudzali zainteresowanie przedstawiciele takich specjalizacji jak biotechnologia, nauki przyrodnicze, medycyna, socjologia i psychologia (w sumie mniej niż 20%). Można przypuszczać, że wskazania te są wypadkową braków na polskim rynku pracy, które dotyczyłyby więc przede wszystkim wykwalifikowanych inżynierów (na pierwszy miejscu informatyków) i specjalistów szeroko rozumianego sektora biznesu, finansów i mediów.

CZY PANA/PANI FIRMA PLANUJE ZWIĘKSZENIE LICZBY ZATRUDNIONYCH CUDZOZIEMCÓW SPOZA UE – ABSOLWENTÓW POLSKICH UCZELNI W 2025 ROKU?

N = 200

Omówione powyżej kwestie wyraźnie wskazują na pozytywne opinie dotyczące zatrudniania cudzoziemskich absolwentów polskich uczelni. Nie dziwi więc fakt, że 60% polskich pracodawców reprezentujących zarówno średnie, jak i duże firmy jest wyraźnie przekonane do idei zatrudniania kolejnych pracowników z tej grupy absolwentów. Czy ten kierunek rozwoju polskiego rynku pracy będzie zwiększał swoją popularność, zależeć będzie jednak w przyszłości od

szeregu czynników, w tym od sytuacji ekonomicznej w naszym kraju, uwarunkowań geopolitycznych oraz oferty edukacyjnej polskich uczelni.

Aby utrzymać obecny pozytywny trend, kluczowe będzie wprowadzenie przez państwo polskie transparentnych i stabilnych przepisów, które wspierałyby zrównoważoną politykę migracyjną.

JAN MALICKI, DR H.C.

DYREKTOR STUDIUM
EUROPY WSCHODNIEJ
UNIwersytetu Warszawskiego

Z badania wynika, że aż 93% cudzoziemców z krajów byłego ZSRR kończy studia stacjonarne w Polsce, co świadczy zarówno o ich dużym zaangażowaniu w proces kształcenia, jak i o wysokiej atrakcyjności polskiego systemu edukacji. Studia stacjonarne, wymagające większej dyspozycyjności, dodatkowo podkreślają determinację tych osób w dążeniu do zdobycia wiedzy i umiejętności. Polskie uczelnie, oferując dostęp do szerokiej gamy kierunków oraz wysoką jakość nauczania, stają się kluczowym partnerem w realizacji ich celów edukacyjnych i zawodowych.

Zatrudnienie 97% absolwentów ze Wschodu w Polsce jest nie tylko dowodem ich skutecznej integracji na polskim rynku pracy, ale także istotnym argumentem na rzecz promocji studiów w naszym kraju na rynkach zagranicznych. Taki wskaźnik zatrudnienia wskazuje, że pracodawcy doceniają wiedzę i kwalifikacje tych osób, a system edukacyjny skutecznie przygotowuje ich do pracy w polskich realiach. W kontekście wyzwań demograficznych, jakie stoją przed Polską w najbliższych latach, obecność dobrze wykształconych cudzoziemców w strukturze zawodowej kraju jest wartością nieocenioną.

W kontekście wyników badania warto zauważyć, że aż 73% respondentów wskazuje, iż ich obecna praca odpowiada zdobytym kwalifikacjom lub je przewyższa. Świadczy to o wysokiej jakości kształcenia oferowanego przez polskie uczelnie oraz ich zdolności do dostosowywania programów nauczania do wymogów rynku pracy. Taki wynik potwierdza również, że zagraniczni absolwenci nie tylko odnajdują się na polskim rynku pracy, ale także mają szansę na rozwój i awans zawodowy, co wzmacnia ich zaufanie wobec polskiego systemu edukacyjnego.

Rekomendowanie studiowania w Polsce przez 79% respondentów ich bliskim i znajomym to nie tylko miernik zadowolenia absolwentów, ale także niezwykle skuteczna forma promocji polskiego szkolnictwa wyższego. Opinie i doświadczenia absolwentów, przekazywane w ich środowiskach rodzinnych i zawodowych, są często bardziej przekonujące niż kampanie promocyjne. To dowód na to, że polskie uczelnie oferują nie tylko wartościowe wykształcenie, ale również pozytywne doświadczenie życia i nauki w Polsce. W perspektywie długofalowej, taka opinia absolwentów może znacząco zwiększyć liczbę zagranicznych studentów, a co za tym idzie – przyczynić się do rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego kraju.

ANDRZEJ KORKUS

PREZES ZARZĄDU EWL GROUP
PREZES FUNDACJI EWL

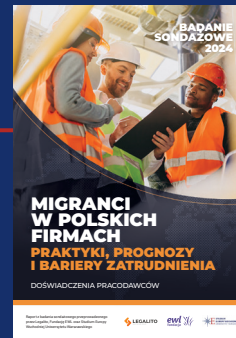
Polska odgrywa coraz istotniejszą rolę jako centrum edukacyjne dla młodych talentów z zagranicy, szczególnie tych, którzy widzą w naszym kraju szansę na rozwój kariery zawodowej. Fakt, że 29% zagranicznych absolwentów polskich uczelni podejmuje studia w Polsce z zamiarem pracy tutaj lub w innych krajach UE, świadczy o atrakcyjności naszej gospodarki i rynku zatrudnienia. To także dowód na to, że polskie uczelnie oferują edukację na poziomie, który umożliwia ich absolwentom konkurowanie w międzynarodowym środowisku zawodowym. Warto jednak kontynuować działania, które sprawiają, że Polska stanie się jeszcze bardziej atrakcyjnym miejscem zarówno do nauki, jak i do pracy.

Badanie pokazało, że zatrudnianie zagranicznych absolwentów polskich uczelni staje się standardem wśród dużych i średnich firm w Polsce – praktykę tę stosuje już 64% z nich. To nie tylko trend, ale konieczność w obliczu zmieniających się warunków na rynku pracy, takich jak niedobór wykwalifikowanych specjalistów w niektórych branżach. Polscy przedsiębiorcy dostrzegają w zagranicznych absolwentach potencjał, który pozwala firmom skutecznie rozwijać się na coraz bardziej konkurencyjnym rynku. Ich znajomość języków, kultur oraz elastyczność w adaptacji do nowych warunków staje się kluczowym atutem.

Na szczególną uwagę zasługuje potencjał, jaki widzą polskie firmy w cudzoziemskich absolwentach – aż 50% dużych i średnich przedsiębiorstw uważa, że ich zatrudnienie otwiera drzwi do unikalnych umiejętności i wykwalifikowanej kadry. Dla firm jest to szansa na pozyskanie specjalistów, którzy mogą wprowadzić nowe perspektywy, innowacyjne podejście oraz wiedzę zdobytą w innych częściach świata. Aby w pełni wykorzystać ten potencjał, konieczne jest tworzenie programów wspierających zatrudnianie takich absolwentów, w tym ułatwianie procedur legalizacji pracy i pobytu. Polska ma szansę stać się nie tylko liderem w edukacji międzynarodowej, ale również miejscem, gdzie wykwalifikowani specjaliści realizują swoje zawodowe ambicje, wspierając rozwój naszej gospodarki.

RAPORTY STUDIUM EUROPY WSCHODNIEJ UW I EWL (2018-2024)

2024

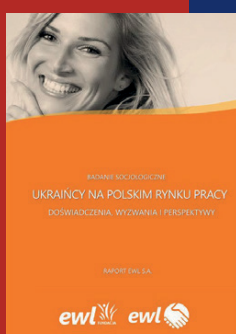
2023

2022

2020-2021

2018-2019

Studium Europy Wschodniej jest unikalną w skali kraju jednostką akademicką kontynuującą tradycje przedwojennych ośrodków sowietologicznych — Instytutu Naukowo-Badawczego Europy Wschodniej w Wilnie (1930-1939) oraz Instytutu Wschodniego w Warszawie (1926-1939). W ofercie dydaktycznej SEW znajdują się elitarne Studia Wschodnie (I i II stopnia oraz podyplomowe), a także szkoły przeznaczone dla zagranicznych studentów. Wśród wykładowców znajdują się wybitni specjaliści, badacze i byli dyplomaci z Polski oraz wykładowcy gościnni z Europy i USA.

Studium co roku organizuje międzynarodowe konferencje naukowe oraz szereg wydarzeń budujących pozytywne relacje Polski z krajami byłego ZSRR. Jest również wydawcą licznych książek i czasopism poświęconych tematyce wschodniej.

W latach 2004-2013 Studium Europy Wschodniej, pod merytorycznym nadzorem Mariusza Kowalskiego i ogólnym kierownictwem Jana Malickiego, przeprowadziło serię badań społecznych w Ukrainie. Pierwsze z nich odbyły się w grudniu 2004 roku. Przeprowadzono łącznie około 2 tys. wywiadów ankietowych dotyczących m.in. sympatii politycznych i preferowanych kierunków współpracy międzynarodowej ze szczególnym uwzględnieniem miejsca pochodzenia, narodowości i języka codziennej komunikacji respondentów.

FUNDACJA NA RZECZ WSPIERANIA MIGRANTÓW NA RYNKU PRACY „EWL”

Założona w 2015 roku Fundacja Na Rzecz Wspierania Migrantów Na Rynku Pracy „EWL” ma na celu inicjowanie i wspieranie działań związanych z obecnością obcokrajowców na polskim rynku pracy.

Naszą ideą jest wzrost świadomości praw i obowiązków oraz korzyści płynących z legalnego zatrudnienia wśród cudzoziemców, a także ograniczenie liczby nadużyć ze strony nieuczciwych pracodawców. Jednym z głównych założeń Fundacji jest doskonalenie współpracy wielostronnej pomiędzy pracodawcami, instytucjami rządowymi, organizacjami pozarządowymi, a także samymi migrantami. Po rozpoczęciu rosyjskiej inwazji na Ukrainę fundacja we współpracy z klientami EWL i wolontariuszami zainicjowała szereg działań pomocowych, m.in. akcję „Plecak

na Ukrainę” (120 transportów pomocy humanitarnej) czy Punkt Matki z Dzieckiem na Dworcu Zachodnim w Warszawie, w którym schronienie, odpoczynek i pierwszą pomoc, znalazło ponad 100 tys. uchodźców. Instytucjami rządowymi, organizacjami pozarządowymi, a także samymi migrantami. Po rozpoczęciu rosyjskiej inwazji na Ukrainę fundacja we współpracy z klientami EWL i wolontariuszami zainicjowała szereg działań pomocowych, m.in. akcję „Plecak na Ukrainę” (120 transportów pomocy humanitarnej) czy Punkt Matki z Dzieckiem na Dworcu Zachodnim w Warszawie, w którym schronienie, odpoczynek i pierwszą pomoc, znalazło ponad 100 tys. uchodźców.

RAPORT

„CUDZOZIEMCY ZE WSCHODU – ABSOLWENCI POLSKICH UCZELNI NA KRAJOWYM RYNKU PRACY. DOŚWIADCZENIE I POTENCJAŁ”

Badanie Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego i Fundacji EWL

© 2024 Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego. Wszystkie prawa zastrzeżone

CYTOWANIE DANYCH ZA:

Raport Studium Europy Wschodniej UW i EWL

„CUDZOZIEMCY ZE WSCHODU – ABSOLWENCI POLSKICH UCZELNI NA KRAJOWYM RYNKU PRACY. DOŚWIADCZENIE I POTENCJAŁ”

ISBN 978-83-970498-5-7

AUTORZY:

Anatolij Zymnin (kierownik projektu),
dr hab. Mariusz Kowalski (socjogeograf,
nadzór merytoryczny),
Sylwia Kowcuń (koordynacja redakcyjna),
Szymon Bryzek, Margaryta Sytnik,
Alicja Żurawska (projekt graficzny)

KONTAKT:

MARIUSZ KOWALSKI

Profesor, Uniwersytet Warszawski
+48 609 667 220

m.kowalski4@uw.edu.pl

